

**Commentariorvm, Ac Dispvationvm, In Tertiam Partem
Divi Thomae. Tomi Qvinque**

Mysteria Vitæ Christi, Et Utrivsqve Adventvs Eivs Accurata Disputatione Ita
complectens, vt & Scholasticæ doctrinæ studiosis, & Diuini verbi
Concionatoribus vsui esse poßit

Suárez, Francisco

Moguntiaë, M.DC.XVI.

3. Quomodo sit factum impaßibile.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94022](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94022)

Præterea illa beatitudo animæ ex se abstrahit omnino à corpore, & communis est Angelis, non est ergo cur illi tribuamus hanc efficientiam. Fit ergo à solo Deo, ut à principali agente. Et in cæteris Beatis credibile est, fieri media humanitate Christi, ut instrumento. Nam de Christo loquitur Paulus, cum scribit ad Philip. 3. *Reformabit corpus humilitatis nostræ conformatum corpori claritatis suæ*: ipse ergo Christus hoc efficiet, vel per voluntatem suam, vel per claritatem sui corporis cætera corpora clarificando. De claritate vero ipsiusmet corporis Christi probabilis est, factam esse mediante anima eius, ut instrumento per virtutem instrumentalem, quā habet ad immutandum corpora, præsertim suum. Neque est improbabile, hanc instrumentalem virtutem communicari cæteris animabus beatis. Quæ ratione posset D. Th. opinio explicari, quamvis verior expositio sit, huiusmodi claritatem dici redundare à beatitudine animæ non physice, sed proportionem quadam, quia animæ existenti in statu ita perfecto, debita est similis, seu proportionalis corporis perfectio. Quam expositionem attigit etiam Sot. in 4. d. 49. q. 4. ar. 8. ubi tamen immerito dicit, hanc qualitatem non educi de potentia corporis, sed per propriam creationem fieri ex nihilo. Quod nullum habet fundamentum, neque est probabile, quia illa qualitas fit in corpore dependenter ab illo in esse, & fieri. Sed de hoc aliās.

SECTIO III.

Quomodo Christi corpus post resurrectionem sit factum passibile.

Sensus quæstionis est, an factum sit intrinsece impassibile passione proprie dicta, id est, materiali alteratione, quæ ex se ad interitum, & corruptionem ducit, nam de passione perfectiua & intentionali, satis in superioribus dictum est. Est autem sermo de intrinseca impassibilitate, ita ut corpus illud ex interna dispositione, & capacitate nec pati possit, nec mori, etiam si intra ignem existeret, & ignis finiretur agere, quantum posset, & Deus suum concursum illi non denegaret. Et ratio dubitandi est, quia prima ratio ob quam corpus est passibile, & mortale, materia est: proxima vero est dispositio qualitatum habentium contrarium: sed utrumque principium mansit in corpore Christi post resurrectionem (ut supra ostensum est) ergo non potuit intrinsece fieri incorruptibile: sed solum diuina providentia illud servari. Et quia hæc providentia certa lege, & infallibili statuta est, tanquā debita statui illius corporis, & omnino inamissibilis, ideo dici potest illud corpus non solum nihil actu pati, sed etiam simpliciter impassibile, in sensu composito, ut sic dicam. Quod satis esse videtur ad intelligendas Scripturas, quæ de hac proprietate corporum resurgentium loquuntur, ut est illud, *Christus resurgens ex mortuis iam non moritur*: & illud, *Seminatur in corruptione, surget in incorruptione*: & inferius, *Neque corruptio in corruptionem possidebit*, quod magis explicat inferius dicens, *Et mortui resurgent incorrupti*: & oportet corruptibile hoc induere incorruptionem. Quæ omnia solum actum, & non internam impotentiam significant. Nec dissimilia sunt alia, in quibus vita æterna hominibus resurgentibus promittitur, Matth. 16. 25. ad Rom. 2. & sæpe alibi.

Propter hanc immortalitatem corporum resurgentium hæretici aliqui negarunt (ut supra vidimus) illa corpora futura esse ex hac materia, ex qua nunc constant: sed ex cælesti. Qui maiori ratione idem dicebant de corpore Christi abutentes illis verbis, Pauli 1. Cor. 15. *Primus homo de terra terrenus, secundus de celo cælestis: qualis terrenus, tales & terreni: qualis cælestis, tales & cælestes*. Sed hæc hæresis satis est in superioribus reiecta. Locus autem ille Pauli explicatus

est late in priori tom. disp. 13. sect. 3. Non enim vocatur Christus *cælestis* propter substantiā corporis, sed vel propter qualitatem, vel propter morum puritatem, ut ibi latius diximus.

Refert autem D. Thom. 1. p. q. 76. art. 7. & infra in hac 3. p. q. 57. art. 3. & in 4. d. 44. quosdam Catholicos asseruisse, quamvis corpus gloriosum constet ex hac materia elementorum: cū illa tamen misceri quandam naturam quintæ essentia, quæ ita temperat totum corpus, ut illud reddat omnino incorruptibile. Videntur autem ij authores sensisse, missionem hanc esse homini connaturalem: tamen in hac vita esse imperfectam, quia in ea elementaris materia prædominatur: in corpore autem glorioso ita perfici, ut illa quinta essentia dominetur, & vincat. Et hæc sententiam indicat Alexand. 3. p. q. 23. memb. 2. ad argumenta. Hæc opinio duobus modis potest intelligi: primo, quod illa quinta essentia, fit aliqua pars substantialis materiæ cælestis: alio modo, quod tantum sit aliqua qualitas propria corporis cælestis, & conferens participationem incorruptionis eius. Prior sensus improbabilis omnino est: imo nec potest intelligi. Primo, quia omnino contra rationem est fingere talem materiam, vel in toto, vel in parte, esse connaturalem homini. Quia neque anima rationalis potest informare illam: cum tamen tota fit in singulis partibus suæ materiæ: neque si semel informasset, posset ab illa separari. Nam illa particula non esset capax peregrinæ alterationis: neque illa materia posset in vnum coalescere cum hac inferiori, cum sint diuerforum ordinum. Item esset in homine aliqua pars incapax caloris, & frigoris. Quæ omnia rationi etiam naturali contraria sunt. Secundo, quia etiam si hanc missionem fingamus, cum necesse sit, has partes materiæ esse distinctas, & sub diuersis quantitatibus, & dispositionibus, non poterunt partes incorruptibiles sibi similes reddere in incorruptione alias partes constantes ex materia rerum corruptibilium: non erit ergo totum corpus incorruptibile: & superest eadem difficultas, quomodo aliæ partes impassibiles fiant. Quapropter sententiam hanc in hoc sensu existimo alienam à veritate fidei. Repugnat enim aut cum vera generatione, & corruptione corporis humani (si talis portio materiæ fingatur connaturalis illi) aut cum veritate resurrectionis, si fingatur corpus illud postea coalescere ex noua materia, seu missionem materiarum diuersæ rationis, & ordinis.

Posterior sensus huius sententiæ videtur esse ab Alexandro intentus. Dicit enim, corpus hominis participare quandam lucem cælestem, quæ in corpore glorioso est perfectissima, & simillima ei, quæ est in celo empyreo. Et hic sensus (si recte explicaretur) non esset ita improbabilis. Quod enim Aletius dicit, hanc lucem esse connaturalem homini, & disponere corpus ad animæ susceptionem, inauditum est, & incredibile. Quod est enim experimentum huius lucis, vel quod fundamentum ad illam fingendam? Quod item ait, necessariam esse hanc lucem, seu participationem quintæ essentia ad conciliandas elementorum naturas, nullius momenti est. Alioqui omnia mixta deberent esse composita non tantum ex quatuor elementis, sed etiam ex quinta essentia. Elementa ergo non conciliantur formaliter ab aliqua quinta natura, aut qualitate: sed per conueniens temperamentum suarum qualitatum. Si vero ij authores dicerent, hanc cælestem qualitatem non esse homini connaturalem: sed diuinitus addi glorioso corpori, ut illud reddat impassibile, ferri posset hæc sententia, ut in sequentibus dicemus.

Tertia igitur sententia dicit, in corporibus resurgentium eandem omnino esse materiam, & formā, & easdem qualitates elementares connaturales corpori passibili, absque vlla qualitate superaddita, per quam corpus

Philip. 3.

Claritas corporis gloriosi quomodo fluere dicatur ab anima.

Sotus.

Rom. 6.

2. Cor. 15.

Matth. 16. 25. Rom. 2.

1. Cor. 15.

Alexand.

3. Opinio.

corpus illud reddatur impassibile : & nihilominus corpora illa intrinsecè esse impassibilia, ita vt nec diuidi, neq̃ alterari extrinsecus possint, etiam si Deus prouidentia sua neque extrinseca agentia impediât, neq̃ ordinariū illis concursus neget. Quod si inquiras, ex quo principio intrinsecò proueniat hæc impassibilitas : Respondent, prouenire ex perfecto modo, quo anima in eo statu informabit corpus, qui talis erit, vt à nullo naturali agente superari possit, vel debilitari. Ita opinatur Sotus d. 49. q. 4. artic. 5. & existimat esse sententiam D. Tho. in d. 4. q. 2. artic. 1. q. 1. vbi hanc impassibilitatem ponit in perfecta subiectione corporis ad animam, seu in perfecto dominio animæ supra corpus, quod dominium non potest intelligi, in quo consistat, nisi in hac perfecta animæ informatione. Sanctus etiam Bonau. d. 49. ar. de hac dote q. 2. hanc sententiam ex parte indicat. Distinguit enim duplicem passionem corporis : alterā per alterationē extrinseci agentis naturalis, & hanc negat esse in corpore beato, quia materia eius non appetit aliam formam. Quod certè nequit aliunde oriri nisi ex perfecta informatione formæ, cum aliqui materia secundum se eadem sit. Aliam actionem vocat per violentiam, seu diuisionem quantitatis, de qua infra dicitur. Addit vero Sotus, & indicat etiam D. Th. & ex parte Bonau. q. 1. remanere in corporibus beatis aliquam actionem primarum qualitatum nõ tantum intentionalem, sed etiam materialem. Quia alias (inquiunt) illæ qualitates essent otiosæ, & tollerentur complexiones variorum membrorum.

Sed hæc sententia neq̃ alijs discipulis D. Tho. neq̃ reliquis Theologis placuit, neque mihi videtur satis concipi posse. Et (vt tollatur æquiocatio, quæ ex ultimo puncto oriri potest) aduertendum est, dupliciter posse humanum corpus pati, vel alterari, primo ab extrinsecò agente, secundo ab intrinsecò, quatenus quædam partes alterare possunt alias habentes diuersam temperiem. Certum ergo esse debet, corpus gloriosum neutro modo pati posse, vel minimam alterationem. Nam qua ratione posset vna pars pati ab alia, posset etiam pati ab extrinsecò agente habente similem virtutem. Item quia ex actione intrinseca potest prouenire mors vel infirmitas, seu debilitas sicut ab extrinseca. Et hoc expresse docuit Bonauentura, qui in eandem causam reuocat hanc impassibilitatem membrorum in se, & ab extrinsecò agente, scilicet, quia qualitates, erunt optimè temperare absque appetitu subiecti ad alias qualitates, & cum perfecta influentia, & conseruatione formæ. Sotus etiam aperte fatetur (quod certissimum est) non futuram ibi actionem caloris naturalis in humidi radicali, quæ tamen actio est eiusdem rationis cum quacumq̃ alia alteratione membrorum inter se. Et idem affirmat D. Thom. supra ad 3. Cum ergo hi authores dicunt, remanere in illis corporibus aliquam actionem harum qualitatum, nescio quid actionis nomine intelligant, nisi fortasse propriam informationem vniuscuiusque qualitatis. Nam calor verè reddit calidam partem illam, cui inhærebit, & sic de alijs qualitatibus. Et hoc est certissimum, idq̃ probatur ex ratione. Quia alias essent otiosæ illæ qualitates, si carerent suis effectibus formalibus, imò reuera nõ essent in ipso corpore. Rursus hæc informatio, & nulla alia actio est necessaria ad distinctam complexionem variorum membrorum, vt per se euident est. Sicut enim diuersa elementa, etiam si inter se non agant, diuersa habent dispositionem, quia diuersa habent qualitates, vel in diuerso gradu, quibus formaliter afficiuntur, ac disponuntur : & similiter diuersa mixta homogenea habent diuersam mixtionem primarum qualitatum, quæ formaliter perficiuntur, & quoad temperamentum distinguuntur ante omnem actionem : ita membra humani corporis, eo quod in diuerso gradu ac mixtione habent primas qualitates, quibus formaliter per

Fr. Suarez. tom. 2.

Afficiuntur, ac disponuntur, ideo sunt diuersæ complexiones. Omnino ergo falsum est (quod Sotus ait) has complexiones diuersorum membrorum seruari ex temperata actione harum qualitatum. Melius enim conseruabitur ea distinctio complexionum, remota omni actione, & retento proprio temperamento in singulis membris. Nisi fortasse per actionem intelligat Sotus ipsam informationem : quod & impropriissimum est, & videtur certè alienum ab eius mente. Nam statim probat hanc actionem ex eo, quod si corpus gloriosum tangatur, sentiatur temperatissima illa qualitates, vt quando Christus dixit, *Palpate & videte*. Quæ ratio (si quid valet) de vera, ac propria actione procedit : cæterum nihil concludit. Primo, quia inde ad summum colligitur posse corpus gloriosum agere in aliud corpus alterando illud : quod non est inconueniens, cum non repugnet impassibilitati eius : posset enim agere sine repressionē : at verò, quod per vnā corporis partem agat in aliam repugnat eius impassibilitati. Secundò, quia prædicta ratio, nec de materiali actione probat. Quia, vt corpus, dum palpat, sentiat, nõ est necessaria materialis alteratio, sed tantum intentionalis immutatio, & potest corpus gloriosum vnā sine altera efficere, atq̃ ita fieri inter corpora gloriosa inter se : quæ omnia in superioribus ostensa sunt. Sit ergo certum, corpus Beati nihil pati posse nec externè, neq̃ internè. Radix vero, seu ratio impassibilitatis, eadem est respectu vtriusq̃ actionis. Quia re ipsa eiusdem rationis est vtriusq̃ alteratio, & procedit à virtute naturali eodem modo actiua, quod S. Th. & Bona. locis citatis recte senserunt.

C Superest ergo vt ostendamus, rationem huius impassibilitatis non posse sumi ex sola perfectione informationis animæ beate. Quod ostenditur primo quia hæc informatio animæ, cum sit de essentia hominis, eadem essentialiter est in corpore glorioso, & non glorioso. Nihil enim essenziale variatur in homine in vtroq̃ statu, alias non esset idem homo essentialiter. Ac deinde, quia eadem forma in specie semper confert eundem effectum formalem speciem : ergo semper habet eandem causalitatem formalem essentialiter : ergo eandem informationem, quæ non est aliud, quam causalitas formalis. Rursus non solum essentialiter, sed etiam substantialiter, & entitative vtriusq̃ informatio est æquè perfecta, nec potest suscipere magis, aut minus, vt in præcedenti Sectione attigimus. Quia & ipsa anima indiuisibilis est & tota singulis partibus vnita, & vnio etiam ad singulas partes est indiuisibilis secundum intentionem, cum sit modus substantialis. Ergo in ipsa informatione substantiali præcisè sumpta, vt distinguitur ab omnibus accidentibus, & qualitatibus nõ potest intelligi maior, & minor perfectio. Sicut formæ ignis, quia indiuisibilis est intensiue, nec potest intendi, aut remitti : nec magis, vel minus perfecte informare materiam, quo ad ipsam substantialem vnionem. Præterea, licet admittamus hanc maiorem perfectionem in actu informandi, non satis intelligitur, quomodo ratione illius præcisè possit corpus reddi omnino impassibile. Quia illa informatio non tollit à materia capacitatem primarum qualitatum, ergo neque tollit capacitatem extrinsecæ alterationis : sed sola anima non potest illam impedire per seipsam, quantumuis perfecte informet. Quia neq̃ habet formalem impossibilitatem, neq̃ illis per se resistit : & quamuis posset adhibere aliquam resistentiam : posset tamen tanta esse virtus agentis, vt illam vinceret. Quod si dicas, virtute diuina confortare animam ad resistendum omni agenti. In primis iam concludimus, non sufficere solam substantialem informationem quamuis perfectam. Et deinde inquirendum restat, quid sit illa diuina confortatio, & per quid fiat. Nam vel est aliqua intrinseca dispositio, quæ à Deo fit in corpore, vel anima, &

Y y

ma, &

ma, & hoc non potest esse nisi aliqua qualitas, quam hæc opinio rejicit. Vel est sola Dei actio, & sic non esset corpus intrinsece impassibile, quod est contra eandem sententiam. Ergo nullo sensu videtur, posse intelligi aut defendi hæc sententia, si in sola animæ informatione consistat. Si autem aliqua aliam actionem addat non connaturalem animæ, sed quandam aliam maiorem illi attributam ex virtute gloriæ, potest habere hæc opinio alium probabilem sensum, quem D. Thomas intendit fortasse, ut infra explicabo.

4. Opinio.

Quarta opinio, ut difficultatem fugiat, totum id admittit, quod ratio dubitandi in principio proposita concludere videtur, scilicet, corpus Beati esse impassibile, quia Deus statuit non concurrere cum aliquo agente extrinseco ad alterandum illud. Ita opinatur Scotus in 4. dist. 49. quæst. 15. Durand. dist. 44. quæst. 4. Supplementum q. 2. Maior. dist. 49. q. 17. fauet D. Thom. supra, quæstione 49. art. 1. ad 3. dum ait, solam claritatem esse qualitatem intrinsece inhaerentem corpori glorioso. Quod verò alij adiungunt, corpora gloriosa fore incorruptibilia solum propter cessationem motus cæli, quo cessante nihil possunt effigere agentia naturalia: hoc (inquam) valde friuolum est. Tum quia Christi corpus non esset nunc impassibile: tum etiam quia illo modo etiam corpora damnatorum essent impassibilia naturaliter: nec impassibilitas esset supernaturalis dos, sed quid consequens necessitatem naturæ in omnibus corporibus. Denique, quia illa dependencia omnium agentium naturalium à motu cæli ficta est sine fundamento, ut in libris de cælo latius differitur. Scotus igitur, & reliqui Theologi solum mouentur (ut dixi) quia hic modus est sufficiens, & facilis: omnes vero alij modi vix possunt intelligi. Quod si obijcias, quia hoc modo non magis erunt impassibilia corpora in beatitudine, quam fuissent in statu innocentiae, quod est contra Augustinum epistol. 56. Respondent negando sequelam. Intercedit enim multiplex differentia. Prima quod in statu innocentiae aliquid poterat corpus pati ab intrinseco, poterat enim augeri, & nutrir, quod non fit sine aliqua alteratione, & ideo indigebant cibo ligni vite, quo restaurarentur. Secunda quia in eo statu agentia extrinseca non erant omnino priuata virtute vel concursu ad alterandum humanum corpus. Nam si proiectum fuisset in ignem reuera combureretur, sed diuina providentia ita erant omnia disposita, ut possent homines cauere vniuersam huiusmodi extrinsecam corruptionem, seu passionem. At vero respectu corporis beati agentia omnia sunt priuata virtute, & concursu ad alterandum humanum corpus, ita ut etiam si corpus beatum ingrediatur ignem, comburi nequeat. Tertia, quia in statu innocentiae poterant homines perdere illud priuilegium peccando: & ideo, licet possent non mori, non tamen erant immortales (ut Augustinus dixit) at verò in vita beata hoc donum amitti non potest, & ideo dici potest humanum corpus simpliciter impassibile & immortale. Hæc sententia sic explicata non potest euidenti argumento conuinci falsitatis: tamen imperfectissimo modo explicat hanc dotem. Imò (ut Diuus Thomas argumentatur) hoc modo explicato vix meretur nomen dotis. Quia non est perfectio ipsius corporis, seu potius defectus extrinseci agentis, & corruptentis. Quod præterea non videtur satis consentaneum Paulo dicenti, *Operetur mortale hoc induere immortalitatem*. Nam induere immortalitatem in rigore aliquid amplius significat, quam extrinsecam protectionem Dei impedientis extrinseca agentia. Præterea aliter est corpus Christi impassibile post resurrectionem, quam dum mortuum iacuit in sepulchro: at in sepulchro erat incorruptibile per extrinsecam Dei providentiā, quæ statuerat non permittere, ut corpus illud in cineres redigeretur, aut in elementa, vel in aliquid aliud resolu-

Scot.
Durand.
Sup Gab.
Maior.
D Thom.

August.

August.

1. Cor 15.

digeretur, aut in elementa, vel in aliquid aliud resoluatur. ergo. Denique hi authores non videntur alia ratione hunc modum eligere, nisi quia omnis alius impassibilis eis visus est. Nam si fieri posset per intrinsecam dispositionem corporis, non est dubium, quin talis modus sit magis consentaneus modo loquendi Scripturæ, magisque decens, atque conformis status beatitudinis. Si ergo ostenderemus, alium modum esse possibilem, id satis erit ad hanc quartam sententiam impugnandam.

Quinta ergo sententia est Beatum esse impassibilem non propter solam protectionem Dei extrinsecam nec propter aliquam qualitatem inhaerentem: sed propter dominium animæ in corpus, quod dominium non consistit in modo informandi (ut tertia opinio dicebat) sed in hoc, quod sicut omnes actiones corporis subduntur voluntati animæ, ita & omnes passionibus: & ideo, sicut corpus non agit, nisi quando anima vult, ita nec patitur nisi ipsa volente: nunquam autem vult neque velle potest propter rectitudinem talis voluntatis, & ideo absolute nihil pati potest, ex intrinseca perfectione, ac potestate. Et hæc sanè videtur mens D. Th. supra. Ponit namque hanc impassibilitatem in dominio animæ supra corpus, quod perfecte (inquit) erit subiectum animæ rationali, sicut ipsa perfecte subiecta erit Deo. Et hoc sæpe repetit in vtraque quæstiuncula, & in solutionibus argumentorum.

Dices, hanc sententiam sic explicatam re ipsa coincidere cum præcedenti. Quia nos quoque supra diximus, hoc dominium Beati supra actiones suas naturales non posse aliter explicari, nisi per suspensionem diuini concursus, videlicet, quia quando Beatus non vult agere per aliquam qualitatem, vel naturalem facultatem, Deus non præbet illi concursum ad agendum: ergo multo minus potest intelligi hoc dominium ad non patiendum per solam voluntatem nisi quatenus stante illa voluntate DEVS non præbet concursum alijs agentibus, ut passionem inferant tali corpori. Quia hoc secluso non potest sola voluntas impedire actionem, quandoquidem nec minuit vires agentis, nec tollit concursum debitum nec materialem subiecti capacitatem, nec debitam distantiam, neque aliquam aliam conditionem necessariam ad agendum. Quod si hoc ita est, sine causa tribuitur hic effectus dominio animæ: quia non est positus in animæ voluntate, & arbitrio, sed certa, & infallibili Dei lege definitus independenter ab animæ voluntate. Eo vel maxime, quia cum ipsa aliud velle non possit, impertinens est hoc dominium.

Responderi potest, non esse hoc dominium in sola extrinseca protectione, sed in potestate data animæ beatæ ad conseruandas dispositiones sui corporis tanta efficacia, ut à nullo extrinseco agente possint immutari. Est enim considerandum, actionem naturalis agentis impediri posse ex alterius resistentia. Rursus hæc resistentia duplex esse potest, altera quasi formalis, quæ est per qualitatem formaliter repugnantem, atque ita adhaerentem subiecto, ut à virtute actiua superari non possit: alia est effectiua, ut quando calor, verbi gratia, subiecti actu conseruatur ab igne præsentem, quia propter resistentiam conseruantis non potest expelli tam facile à contrario agente. Denique considerandum est, animam informantem corpus præter causalitatem formalem, quam habet in illud, posse habere causalitatem effectiuam circa dispositiones, & temperamentum illius, quæ actio aliquo modo est naturalis, saltem per modum cuiusdam resultantis seu emanationis naturalis, qualis etiam est in forma ignis, vel aquæ respectu sui caloris, vel frigoris. A qua actione (ut opinor) prouenit, ut calor, vel frigus difficiliter expellantur ab igne, vel aqua, quam ab alijs peregrinis subiectis. Sic igitur intelligi potest, da-

5. Opinio.

Impassibilitas in corpore glorioso ex dominio animæ beatæ, sicut per ipsam prouenire quomodo possit.

Resistentia agentis naturalis duplex.

est, datam esse vim animæ Beatæ ad conseruandam dispositionem naturalem sui corporis non sola actione illa naturali: sed alia maiori, & efficaciori, quæ à nullo naturali agente vinci queat. Quod hoc exemplo explicari potest. Si superior Angelus tota sua efficacia corpus aliquod alicubi sistere faciat, non poterit ab Angelo minoris virtutis moueri.

Quia resistit alius Angelus non formaliter, sed effectiue, aut si actionem ad passionem formaliter comparare velimus, actio superioris agentis ita resistit formaliter passioni inferendæ ab inferiori, vt illa fieri non sinat. Sic ergo intelligi potest anima tanta efficacia, talique actione conseruare dispositionem sui corporis, vt ex vi illius nullam in eo passionem fieri permittat: & hoc vocauit Diuus Thomas *Dominium animæ supra corpus*. Quod si inquiras, vnde proueniat talis actio, tantaque animæ efficacia, cum non sit illi naturalis. Respondetur primum actionem hanc fieri ad modum miraculose actionis, quæ non requirit virtutem superadditam, sed specialem Dei concursum eleuantis creaturam, vt operetur tanquam instrumentum eius. Qui modus operandi interdum datur permanenter, sicut datus est humanitati Christi, & datur Beatis quoad aliquas actiones, vt dictum est supra, & in sequentibus videbimus. Deinde adiungi potest qualitas aliqua corpori superaddita, quæ ad hunc etiam effectum conferat, vt iam dicemus. Quocirca hæc sententia sic exposita probabilis, & D. Thomæ consentanea visa est.

Sexta & vltima sententia est, corpora Beatorum fieri impassibilia per qualitatem aliquam illis à Deo infusam, ipsisque inherenter, ratione cuius sunt incapacia omnis alterationis corruptiue. Ita docuit Richard. disp. 49. artic. 4. quæ. 2. in eandem inclinat Paludani. distinct. 44. q. 2. & laus Capreol. q. 2. artic. 3. & citatur Augustin. epist. 56. ad Dioscorum. Sed ex illo nihil certi colligi potest: nam etiam in contrarium refertur epistol. 146. ad Consentium. in vtroque autem loco generalibus verbis utitur, quæ possunt facili in veramque partem explicari. Ratio vero huius sententiæ est, quia non est impossibilis talis qualitas. Cur enim? aut quæ potest afferri repugnantia aut contradictionis implicatio? Non enim dicemus hanc qualitatem esse ex ijs, quæ sunt connaturales corpori humano, sed altioris cuiusdam virtutis, ac ordinis. Deinde potuit Deus conferre celestibus corporibus qualitates quasdam eis connaturales, quæ vim habeant efficiendi vel omnes, vel multas qualitates inferiorum corporum: cur ergo non poterit efficere in corpore humano aliquam superiorem qualitatem, quæ vim habeat resistendi qualitatibus inferioribus.

Dices: Qui potest intelligi vt vna & eadem qualitas resistat qualitatibus contrarijs calori scilicet, & frigori? Deinde illa qualitas simul erit in corpore cum calore, & frigore, cur ergo resistet, ne ab extrinseco imprimantur? Quod si dicas posse esse cum illis in tali gradu, qui est connaturalis homini, non tamen in maiori. Contra. Nam hic gradus non est idem in omnibus membris Corporis humani. Tandem cum hæc qualitas dicatur esse superioris ordinis non apparet, cur formaliter repugnet cum quibusvis qualitatibus, quæ recipi in materiam possunt. Sed hæc non sunt adeo difficilia, vt propterea cogamur, negare hunc modum impassibilitatis esse possibilem. Nam in primis non arctamur ad vnam, & inuariabilem qualitatem. Nam si ad resistendum omnibus contrarijs vna qualitas non sufficit, plures autem sufficiant, DEVS illas infundet. Deinde in eis intelligi potest varia perfectio, & intensio, ita vt in vno gradu secum admittat tale temperamentum primum qualitatum & non aliud: in alio vero gradu admittat aliud temperamentum:

A atque ita fiet, vt hæc qualitas non sit in omnibus membris corporis humani in eodem gradu, ac perfectione: sed vnicuique accommodetur, prout ad conseruandum vniuscuiusque temperamentum, necessarium est. Præterea resistentia, quæ fit per hanc qualitatem, intelligi potest, vel per modum efficientiæ (vt in præcedenti sententia explicuimus) vel per formalem repugnantiam. Cum enim hæc qualitas afficiat ipsum corpus, fieri potest, vt natura sua secum non admittat alias qualitates, etiam si sit altioris speciei, vel ordinis. Hanc denique sententiam videtur docuisse D. Thom. 1. part. quæstion. 97. artic. 1. vbi distinguit tres modos incorruptibilitatis. Primus est ex parte materiæ, quia scilicet tales res, vel carent materiæ, vel si ea prædita sunt, non tamen eiusdem rationis cum materiæ rerum corruptibilium, & hoc modo sunt incorruptibiles Angeli, & celi, non autem homines. Secundus modus est ex parte formæ, vt quando rei natura sua corruptibili inhæret aliqua dispositio, per quam totaliter à corruptione prohibetur. Tercium modum appellat ex parte causæ efficientis, qui propriè esse videtur, quando res tam ex natura sua, quam ex intrinseca dispositione corruptibilis præseruatur à corruptione remouendo omnes causas efficientes corruptionem, & applicando causas conseruantes. Et hoc tertio modo dicit, fuisse homines immortales in statu innocentie, per virtutem quandam animæ inditam. Quæ non est intelligenda, ac si esset aliqua virtus physica naturaliter resistens extrinsecis agentibus, vt videntur intellexisse, & Caietanus ibi, & Scotus in 2. distinct. 19. quæstion. 1. sed est intelligenda virtus, & discretio animæ ad cognoscendum quid possit prodesse, aut obesse corpori, & magna, virtus ac prudentia ad vitandas omnes corruptionis causas. Hoc enim sensu optimè, ac faciliè intelligitur illa vis animæ, quæ inter dona gratiæ, & institutiæ originalis à Diuo Thoma ibi numeratur, eo autem modo, qui à Caietano ponitur, vix potest concipi, vt Scotus etiam obiecit, quamuis falsa nixus in interpretatione. Secundum corruptionis modum tribuit D. Thomas corporibus gloriosis, scilicet per dispositionem inherenter, quæ non potest intelligi, nisi aliqua qualitas, vel plurium qualitatum aggregatio. Vocat autem hanc incorruptionem ex parte formæ, non quia formæ inhæreat, sed vel quia hæcmet dispositio est quedam forma inherens corpori, vel certè, quia datur corpori ratione formæ, seu animæ Beatæ. Quem sensum indicant verba August. (quem statim D. Thomas citat.) *Tam potens natura Deus fecit animam, vt ex eius beatitudine redundet in corpus plenitudo sanitatis, & incorruptionis vigor.*

Ex quo discursu Diui Thomæ patet responsio ad rationem dubitandi initio positam. Nam licet in corpore glorioso manet eadem materia, idemque temperamentum ex qualitatibus contrarijs, inde solum fit, corpus illud in nuda natura sua consideratum, esse corruptibile, & in beatitudine retinere quasi causam remotam, seu naturalem radicem corruptionis: nihilominus tamen secundum proximam dispositionem intrinsecam esse incorruptibile, & impassibile. Quia affectum est alia quadam perfectione, quæ ex se potest impedire, ne illa naturalis corruptibilitas in actum reducatur. Diuiditur autem hæc vtutemque satisfaciunt respectu illius corruptionis, quæ est per alterationem naturalem: non vero respectu illius, quæ est per violentam diuisionem. Respondetur primum ex Bonaventura supra corpus Beati alia ratione habere, vt diuidi non possit, ex dote subtilitatis. Quia cum sit peruium, & penetrari possit cum quolibet alio corpore sibi occurrente, non potest ab eo diuidi, quia non resistit, quominus in eundem locum intret. Diuisio enim solum fit propter resistentiam, & expulsionem

Impassibilitas in corporibus gloriosis unde oritur.

Caietani Scot.

D. Thom. August.

Responsio ad argumenta in oppositum

Obiecta.

Responsio Bonauent.

6. Opinio valde probabilis. Richard. Palud. Capreol. August.

Obiectio.

Responsio.

tionem à tali loco. Sed potest obijci, quia licet Beatus possit ex dote subtilitatis non resistere alteri corpori, sed penetrari cum illo: tamen etiam potest non vti hac dote, & expellere aliud à suo loco, ergo tunc posset diuidi gladio. Idcirco addendum est, fortasse ex vi prædictæ qualitatis, & internæ dispositionis ita conseruari, & quasi solidari corpus Beati, vt quantitas eius diuidi non possit ab extrinseco agente. Sic ut cæli quæritas, licet sit eiusdem rationis cum quantitate elementorum: tamen ratione subiecti, vel dispositionum ita conseruatur, vt diuidi non possit. Adde denique, per dotem agilitatis tam esse potens gloriosum corpus ad retinendum locum, vbi se constituit, vt à nullo agente creato dimoueri possit. Et ex hoc etiam capite nihil potest per diuisionem pati, quia diuisio, quæ fit ratione corporis subintrantis, intelligi non potest sine mutatione locali, vel destructione corporis diuisi. Quapropter, remota omni alteratione, & diuisione locali, nulla superesse potest passio per diuisionem.

Dubium.
D. Thom.
Responsio

Vltimo ex dictis definitur alia quæstiuncula, quæ D. Thom. supra attigit, an hæc impassibilitas sit æqualis in omnibus Beatis. Dicendum est enim quoad negationem, & priuationem esse æqualem, vt ex dictis constat: tamen quoad causam ait D. Thomas esse inæqualem. Quod potest intelligi vel ratione gloriæ, & meritum, quæ est prima radix huius dotis vel ratione illius qualitatis, seu dispositionis positivæ, quæ pro ratione meritum magis, ac minus perfecta esse potest. Sicut cæli, vel Angelicæ sunt incorruptibiles, quoad carentiam passionis contrariæ: natura vero positiva, in qua hæc priuatio fundatur, perfectior est in vno, quam in alio.

SECTIO IV.

Quid sit agilitas corporis Christi, & quis effectus eius.

Dos agilitatis quid sit.

Agilitatis dotem (vt ipsum etiam nomen præfert) omnes Theologi explicant per modum cuiusdam facultatis ad motum localem expeditè, velociter, ac faciliè exercendum. Quam nominis rationem, seu descriptionem apertè quoque conuincunt omnia Scripturæ, & Sanctorum testimonia, quibus supra probauimus, esse in corpore glorioso hanc dotem agilitatis. Neque in hac generali ratione est vlla difficultas, tota vero posita est: tum in explicanda illa facilitate, vel perfectione localis motus seu mutationis, quam præbet hæc agilitas: tum etiam in explicando modo, quo confert hunc effectum: ex quo etiam constabit, quid sit hæc facultas. Potest autem in humano corpore triplex esse motus localis. De hoc enim semper erit sermo. Primus est progressus, qui procedit ab anima operante per cognitionem, & appetitum: exercetur autem per membra corporis, mouendo vnam partem mediante alia, & consequenter prius vnam, quam aliam: in quo propterea motu necessarium etiam est, vt aliqua pars quiescat, dum alia mouetur. Secundus motus vocari potest simplex, quo totum corpus veluti vno impetu æquè primo citius, sicut mouentur graui, leuia, & proiecta. Tertius motus, vel mutatio intelligi potest, qua corpus ab vno loco in aliud subito transferatur absque vlla successione, vel mora in spacio medio. De his ergo omnibus sigillatim videndum est: an sint in corpore beato, & quomodo per dotem agilitatis pertineant.

Motus localis quomodo simplex.

Principio igitur, potuisse Christum post resurrectionem motu progressiuo mouere corpus suum, in superioribus diximus, estque de fide certum. I-

dem est de omnibus Beatis post resurrectionem: & dubium etiam non est, quin ventur interdu hac facultate, & mouebuntur hoc modo suo arbitrio. Denique omnes etiam Theologi docent, habituros Beatos summam quandam facilitatem in hoc motu exercendo. Nam hoc apertè significant Scripturæ, quæ de Beatorum agilitate loquuntur, vt supra ostensum est. Videtur autem hæc facilitas in duobus consistere, primo, quod nullum laborem, vel lassitudinem sentiant: vnde fiet, vt quandiu voluerint, possint in hoc motu durare. Quod significatum est illis verbis Isai. capit. 40. *Current, & non laborabunt, Isai. 40. ambulabunt & non deficient.* Et hoc totum manifestè prouenit ex impassibilitate, à qua nascitur, vt per huiusmodi motum nihil alterentur membra corporis, nec relaxentur, nec spiritus dissipentur. Quapropter hac in re nulla est difficultas. Secundò consistit hæc facilitas in maiori velocitate motus, quæ significatur illis verbis Isaiæ, *Assument pennas, sicut aquila: & illis Sap. 3. Tanquam scintille in arundine to current.* De hac igitur est difficultas, vnde proueniat. Velocitas enim motus est quædam maior perfectio actionis, seu modi agendi, quæ prouenire potest, vel ex augmento virtutis motiue, vel ex ablatione repugnantia, seu resistentia mobilis, vel ex vtroque capite.

Prima ergo sententia est, Beatum habere virtutem velocius se mouendi per solam ablationem resistentia, quæ prouenit ex grauitate corporis: & quia non videtur auferri posse resistentia, nisi auferatur ipsum met pondus, & grauitas, ideo consequenter asserit hæc sententia, auferri à corpore glorioso grauitatem. Hunc modum dicendi indicat Bonau. d. 49. art. vltim. q. 2. ad 1. & eum vt probabilem referunt Durand. Paludan. Maior, & alij, ipsi tamen id diffinitè non affirmant. Neque mihi potest vlla ratione probari, non quia existimem implicare contradictionem conseruari corpus humanum sine grauitate (hanc enim repugnantiam non inuenio) sed quia hæc grauitas est naturalis proprietas necessario consequens complexionem, & compositionem, corporis humani. Dictum est autem supra, futurum esse in humano corpore omnes naturales corporis facultates, & proprietates. Alioqui esset illud corpus monstrosum, & præter naturam: sicut si corpus illud non esset solidum, aut non haberet quædam partes duriores, vel densiores alijs, non esset conuenienter dispositum: ergo idem est de grauitate, quæ non minus est intrinseca qualitas, & necessario consequitur ex tali temperamento, densitate, ac duritie. Sine dubio ergo dicendum est, qualitatem illam, quæ est grauitas, manere in corpore beato. Deinde, ad hunc effectum non sufficeret ablatio grauitatis. Quia virtus motiua animæ definita est ad aliquam velocitatem motus non tantum ex resistentia contrarii, sed ex se, quia imperfecta est, & finitè virtutis limitata ad talem modum agendi. Sicut quævis terra descenderet deorsum absque vlla resistentia medijs, vel alterius corporis extrinseci, nihilominus & in tempore, & cum determinata velocitate descenderet, quia grauitas habet determinatam efficaciam ex se. At corpus Beati in hoc genere motus non est determinatum ad certam velocitatem, sed quacunque signata potest agi cum maiori (vt aliqui volunt) vel (quod probabilius videtur) licet ad aliquam terminetur, illa videtur esse multo maiori, quam per solam vim motiui naturalem fieri possit, vt ex modo loquendi scripturæ non obscure colligitur: ergo necesse est dicere, ipsammet vim motiui aliquo modo augeri.

Dicendum est ergo, ad agilitatem in hoc motu in primis requiri, virtutem ipsam actiuam motus augeri, siue hoc sit per additionem alicuius qualitatis, siue per solum maiorem Dei concursum ventis animæ vel corpore Beati vt instrumento ad hunc effectum

Facilitas corporis gloriosi in motu locali progressiuo.

Durand. Palud. Maior. Bonauent. Corpore beatorum naturalium est grauitas.